

In alle staten

Nieuwsbrief van Stichting Staten & Stinzen september 2014

Eysingahuis heeft mooie toekomst

Het Eysingahuis in Leeuwarden, waarin het Fries Museum werd gevestigd in 1881, heeft een nieuwe toekomst. Ook het Koninklijk Fries Genootschap stemt ermee in dat het grote pand uit 1781 eigendom wordt van de nationale monumentenvereniging Hendrick de Keyser. Deze zal de noodzakelijke herstelwerkzaamheden laten verrichten en het gebouw laten verbouwen, zodat er onder meer vijf woningen in komen. De kosten worden geschat op anderhalf miljoen euro. Hendrick de Keyser betaalt hiervan de helft. Fondsen (Ottema-Kingmastichting, Abe Bonnemastichting e.a.) en de provincie Fryslân zullen gezamenlijk de andere helft fourneren; dit is nog niet helemaal klaar.

De Stichting Staten en Stinzen heeft vanaf het begin een dergelijke toekomst bepleit en is enthousiast over de uitkomst. Voorop staat namelijk dat de stijlkamers, bekend uit de jaren dat het huis deel uitmaakte van het Fries Museum, terugkeren en dat ze ook weer toegankelijk worden voor publiek. Voor de inrichting van de stijlkamers zorgt het Fries Museum, dat uit zijn bezit van vele tienduizenden objecten een verzameling stukken selecteert die ons een uitstekend beeld geven van hoe jonkheer Frans van Eysinga (1752 – 1828) er in 1781 bij zat. In het algemeen zijn hiervoor meubels nodig in Louis XVI-stijl, maar één kamer is van een paar decennia later, zodat hier Empiremeubels op hun plaats zijn. Het beeld dat zo ontstaat, is uniek te noemen.

Onze stichting wil, kan en mag een rol vervullen bij de openstelling, door de organisatie van het bezoek en de informatievoorziening.

Tuinhuisje Heringastate te Marssum

De tuin van Heringastate, ook bekend als het Poptaslot, te Marssum heeft een rijke geschiedenis. In de negentiende eeuw had de tuin een landschappelijke aanleg, ontworpen door L.P. Roodbaard. Later is de tuin gemoderniseerd, en geworden zoals wij deze nu kennen. In 1901 heeft de Leeuwarder architect W.C. de Groot hier een tuinhuis ontworpen. Het gebouwtje werd al in 1949 afgebroken. Restanten van de fundering zijn onlangs bij de gracht teruggevonden. Verder worden twee glas-in-loodvensters van het tuinhuis in het poortgebouw van de state bewaard.

Rita Mulder-Radetzky

Bijzondere gouden ring gevonden te Ballum

Het is bijzonder als persoonlijke bezittingen van vroegere bewoners van een state worden teruggevonden. Op het terrein van de state van de adellijke familie Cammingha (nabij het huidige gemeentehuis) te Ballum is onlangs een gave gouden ring gevonden. De ring wordt gedateerd op circa 1550-1600 toen de Cammingha's er slotheren waren. Deze wordt tot eind november geëxposeerd in het cultuurhistorisch museum 'Sorgdrager' in Hollum. Daarna wordt verder onderzoek verricht naar de herkomst.

Rita Mulder-Radetzky

Schierstins in staat van verandering

In de Schierstins is de permanente tentoonstelling 'Ljocht en Skaad', over kerken en kloosters en staten en stinzen, opgeruimd. Er wordt momenteel gewerkt aan de nieuwe vaste tentoonstelling. In de toren ligt daarbij de nadruk op de middeleeuwse stinzen en op de zolders komt de geschiedenis van de Schierstins en haar bewoners meer naar voren. In december is deze tentoonstelling klaar.

Helaas zal het gebouw dan eerst een tijd gesloten moeten blijven, omdat pas veel later dan verwacht verbouwd gaat worden. Dit werk wordt in maart voltooid. In de wintermaanden is de Schierstins dus dicht.

De veranderde plannen leiden er ook toe dat het cultureel programma moet worden aangepast. Te verwachten is in elk geval de jaarlijkse Theun de Vrieslezing door prof. dr. Yme Kuiper, op vrijdag 3 oktober om 20.00 uur. Ook komt op vrijdag 14 november, 20.00 uur, Auke Zeldenrust een lezing geven over het 'Dorp achter tralies', tevens de titel van het boek dat hij geschreven heeft over het leven in de gevangenis.

Theatergezelschap Tryater speelt in Keramiëkmuseum Princessehof

In het Princessehof speelt van 14 januari tot en met 8 februari 2015 het Friese theatergezelschap Tryater het toneelstuk 'Brekber'.

In dit stuk voelt een oudere dame dat haar dagen zijn geteld. Ze vindt dat ze afscheid moet nemen van familie, vrienden en van haar collectie porseleinen borden. In zijn algemeenheid gaat 'Brekber' over het leven, over de kracht van eenvoud en over kwetsbaarheid. Maar ook over vasthouden en loslaten, over opgooien en laten vallen. De collectie borden staat daarbij symbool voor de waarde die wij aan het leven geven.

Het prachtige museale decor dat het Princessehof biedt, de 888 bijzondere borden en de gekende kwaliteiten van theatergezelschap Tryater, zullen vast en zeker garant staan voor een hele plezierige avond uit.

TRYATER

Festival Oranjewoud

Op 23, 24 en 25 mei werd het zeer succesvolle kamermuziekfestival Oranjewoud gehouden. Zowel in Klein Jagtlust als in Landgoed Oranjewoud werden concerten gegeven, evenals in de Oranjerie van Oranjestein en in Museum Belvédère. En niet te vergeten, ook in de open lucht: het weer werkte enorm mee. Op de foto de jeugdige, zeer getalenteerde violiste Noa Wildschut en de Poolse bassist Szymon Marciniak. Muzikaal leider van het festival is de concertpianist Yoram Ish-Hurwitz.

Donateur worden?

Neemt u, als u belangstelling heeft voor het donateurschap, contact op per e-mail: info@statenstinzen.nl

'Bij het onderzoek naar de bouwkundige staat van de poort van **Sickemastate** in Herbayum is deze ontdaan van begroeiing.'

13 en 14 september: Open Monumentendagen

Op zaterdag 13 september zal de tuin van *Schatzenburg* (Dronrijp), met zijn nieuwe oranjerie, toegankelijk zijn voor bezoekers, van 11 tot 17 uur. Verder is Roordastate in Wergea (*Museum It Ald Slot*) open, evenals *Uniastate* in Bears, waar op zondag om drie uur muziek wordt gemaakt.

Epemastate in Ysbrechtum is op zaterdag geopend van 10 tot 17 uur en gratis toegankelijk.

In *Beetsterzwaag* vinden activiteiten plaats in het kader van het thema van dit jaar: 'Op reis'. De vroegere bewoners van de Beetsterzwaagster states komen vanzelf in beeld. Verder wordt in de Dorpskerk een Monumentenconcert gegeven: orgel, slagwerk, saxofoon; nieuwe composities en jazz-achtige improvisaties. (zaterdag, 16 uur, € 8,-)

Op *Dekema State* (Jelsum), zaterdag en zondag open van 13 tot 17 uur, is iets nieuws te zien, ook passend bij het thema: een kleine tentoonstelling over het Dokkumer Lokaaltsje, dat destijds de gemoederen van de statebewoners danig heeft beziggehouden.

Staniastate

Voor de derde keer staat Stania State een weekend in het teken van de Leeuwarder Courant Na Zomer Fair. Het najaarsevenement vindt plaats in het weekend van 20 en 21 september. Het bezoekersaantal vertoonde vorig jaar een stijgende lijn: van 8000 naar 9000. Bezoekers krijgen een uitgebreid activiteitenprogramma voorgeschoteld en kunnen aankloppen bij meer dan honderd exposanten.

Fries Museum Leeuwarden

Nog tot en met 14 september is in het FM de tentoonstelling te zien over de 'vergeten tuinen' van Gerrit Vlaskamp. De tentoonstellingen Oud geld en Ferhaal fan Fryslân, die beide veel verwijzingen naar staten en stinzen bevatten, blijven te zien.

Museum Martena Franeker

Nog tot en met 14 september is op vier locaties in Fryslân een tentoonstelling te zien van Fries meubeldesign uit met name de jaren '50, '60 en '70. Een ervan is Museum Martena. (De andere: Museum Joure, Nationaal Vlechtmuseum te Noordwolde, Tresoar te Leeuwarden.) In Franeker zijn de modernistische meubelen te zien van Kho Lang le en Inger Klinkenberg, ontworpen voor meubelfabriek Fristho.

Oranjestein

Op 7 september geeft prof. dr. Yme Kuiper een lezing onder de titel Van hofstede naar landgoed. Oranjewoud als casus voor de notabele Nederlandse buitenplaatscultuur. Aanvang 15.00 uur, entree € 5,00 incl. kopje koffie/thee en afsluiting met een drankje. Reserveren is noodzakelijk.

Zondagmiddag 28 september treedt het Friestalige dameskwartet Froulju oer de flier op, vanaf ca 15.00 uur. De tagong is fergees. Nog tot half oktober is het park van Oranjestein (in Oranjewoud) op zondagmiddag geopend (13 tot 17.00 uur, € 2,50). Consumpties zijn verkrijgbaar in de Oranjerie, waar ook de ingang is.

Prinsessehof

Vanaf 6 september: de tentoonstelling Op de thee. Serviezen, verfijnde kommen, unieke theepotten en fraaie theebussen vertellen van de bijzondere reis die thee in de loop der eeuwen heeft afgelegd. Maar ook een traditioneel Japans theehuis, een theekepel en de afternoon tea laten u het verhaal beleven.